

Redovisning av preliminära resultat från arkeologisk förundersökning, Göteborg 185:1/L1969:697, inom Majorna 720:419, Göteborgs kommun.

2022-11-28, Länsstyrelsen dnr 431-7740-2022

Utförare

Göteborgs stadsmuseum

Genomförande

Datum för fältarbetsperioden: 2022-11-03 – 2022-11-09

Arkeologiska resultat

Vid förundersökningen gjordes totalt fem större schakt och ett antal djupschakt (figur 1 och 2). Undersökningen påvisade tre olika tidshorisonter som delvis överlappar varandra. Dessa är slagfält efter Älvsborgs belägringar (främst 1563 och 1612), Kungsladugård (1665-1810) samt den tidiga protoindustrin (1700-1800-tal) (Figur 5).

I norr, under industrilager, noterades ett lager som av allt att döma är samma lager som dokumenterades vid den tidigare slutundersökningen norr om aktuellt område där stora mängder fynd från slagfältsrelaterade fynd påträffades (främst Etapp 3B, 2005). Det verkade då främst härröra från den danska belägringen 1612.

Kungsladugårds tre olika längor påträffades som grundmurar och inne i byggnaderna påträffades konstruktionslager. Längorna bildar ett U och en välbevarad stenlagd gårdsplan på träffades däremellan (figur 3 & 4). Gårdsplanen är av betydande storlek. Stratigrafin visade sig vara förhållandevis okomplicerad med ett raseringslager under murarna på den nordvästra huslängan av Kungsladugården, vilket tyder på en återuppbyggnad. Längorna är uppförda under olika tider vilka från skriftliga källor kan dateras från 1700-talet och det tidiga 1800-talet. Delar kan dock vara så gamla som 1665 enligt kartmaterialet.

Utöver dessa förväntade lämningar framkom även två andra huslämningar i den nordvästra delen av undersökningsområdet direkt norr om Kungsladugård (schakt 2 & 5). Dessa är sannolikt från industriepoken eller möjligen även från Ostindiska kompaniets tid när djuphamnen var kompaniets utrustningshamn, men tiden efter Älvsborg revs 1660. I denna del framkom även ett tjockare svart lager med relativt mycket fynd som främst kan kopplas till industriepoken 1760-1800-tal.

Lämningsinformation

Göteborg 185:1/L1969:697

Ungefärlig utbredning

Den berörda delen av L1969:697 uppskattas till hela undersökningsområdet, ca 60 x 60 m (ca 3600 m²).

Preliminär datering

Nyare tid (ca 1500-1800)

Arkeologiska objekt

Flertalet grundmurar tillhörande de tre huslängorna av Kungsladugård, stenläggning tillhörande innergården. I själva husgrunderna påträffades fyllnadslager ovan orörd undergrund. Utanför ladugårdslämningen framkom fyllnadslager från 1800-talet samt två huslämningar i form av syllstenar och stockar i den nordvästra delen av undersökningsområdet. Under industrilager påträffades relativt djupt ner äldre lager sannolikt hörande till tiden för Älvsborg, dvs före 1660.

Fyndmaterial

Fyndmaterialet består i huvudsak av fynd från 1800-tal, främst keramik, järn (spik och gångjärn), glas och enstaka djurben. Det sparsamma äldre materialet tolkas var ett resultat av att ladugården främst fungerat som just ladugård och därmed har inte klassiska avfallsmaterial avsatts i någon större mängd. Det finns dock stor chans att det ser olika ut i specifika delar av ladugården.

Antikvarisk bedömning

Lagskyddet kvarstår.

Förslag på ytterligare arkeologiska åtgärder

Göteborgs stadsmuseum anser att de lämningar som påträffats vid förundersökningen bör bevaras. Men om exploatering ändå fortgår behöver de undersökas med en arkeologisk undersökning.

Ansvarig för redovisningen

Tom Wennberg, projektledare

Johan Thörnqvist, platsledare

Figur 1. Undersökningsyta med grävda schakt.

Figur 2. Grävda schakt med påträffade dokumenterade lämningar. Färgmarkerat innanför byggnaderna är intakt stenläggning på gårdsplan. I bakgrunden ligger en senare inmätning av Kungsladugård.

Figur 3. Grundmur tillhörande den sydvästra huslängan av Kungsladugård. Foto mot nordöst.

Figur 4. Framrensad stenläggning i mitten av undersökningsområdet. Foto mot norr.

Figur 5. Resultat av förundersökningen. Kungsladugård består av tre huskroppar med yngst datering från 1700-talet och den sydöstra längan sannolikt tidigt 1800-tal. Gårdsplanen består av en till stora delar välbevarad gårdsplan med sannolikt en datering från olika tider. I nordväst påträffades byggnadslämningar samt kulturlager från industritid (1700-1800-tal) vilka täcker äldre lager som kan härledas ner till Älvsborgs tid, dvs före 1660. Här kan ett slagfältsmaterial förväntas i enlighet med tidigare grävningar.

